LAUSUNTO

Helsinki 30.10.2020

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto

Viite: HE 146/2020 vp / Asiantuntijalausuntopyyntö

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021.
Miten koronaepidemia on näkynyt ruohonjuuritasolla avun tarpeessa ja sitä hakevien määrissä ja miten toimintaa on voitu järjestää koronarajoitusten puitteissa?

Hope – Yhdessä & Yhteisesti ry toimii vapaaehtoisvoimin yhdessä yhteiseksi hyväksi. Teemme todeksi unelmaa siitä, että lapsilla olisi Suomessa tasa-arvoisemmat mahdollisuudet hyvään arkeen. Jaamme vähävaraisille ja kriisin kokeneille perheille konkreettisia vaate- ja tavaralahjoituksia, sekä lapsille ja nuorille harrastustukea ja vapaa-ajan elämyksiä. Yhdistys perustettiin tavallisten äitien auttamishalusta ja se rekisteröitiin vuonna 2009.

Lisätietoja: toiminnanjohtaja Eveliina Hostila, p. 040 931 0114, sähköposti eveliina.hostila@hopeyhdistys.fi

Hope – Yhdessä & Yhteisesti ry
www.hopeyhdistys.fi

Eveliina Hostila

Eveliina Hostila
toiminnanjohtaja

LAUSUNTO

Avun tarve kasvaa koronaepidemian myötä

Vaikka kevään akuutti Covid-19 -kriisi sulki hetkellisesti toimipisteitämme, asiakasmäärämme kasvavat edellisvuodesta. Avustettujen perheiden lukumäärä nousee vuoden loppuun mennessä noin 9300:n, kun vuonna 2019 avustimme 8951 perhettä. Lokakuun 2020 puoliväliin mennessä apuamme on saanut 7250 perhettä eli 17 840 lasta. Syyskausi on ollut Hopen historian kiireisin ja etenkin uusia perheitä on tullut avun piirin aiempia vuosia enemmän.

Keväällä koulujen ja oppilaitosten sulkeminen näkyi välittömästi avun tarpeessa. Kouluruuan, opiskeluvälineiden ja oman työskentelytilan puuttuminen vaikeutti niin lasten opiskelua kuin ylipäätään perheiden jaksamista. Tuona aikana avustimme perheitä muun muassa ruokalahjakortein. Muiden perustarpeiden täyttäminen oli haastavampaa rajoitusten vuoksi.

> *”Koronakriisi veti koko perheemme entistä syvempään suohon. Tulot romahti, mutta kulut kasvoi. Ruokaa kului enemmän, opiskeluun kotona vaadittiin jokaiselta tietokonetta yms. Tilanne oli katastrofaalinen, eikä tiedetty yhtään miten siitä kaikesta selvitään. Tilanteemme on yhä edelleen todella huono. Kun ei ollut maksukykyä edes perusasioihin, on laskuja vain kertynyt. Myös psyyke romahti huonompaan suuntaan ja masennus syveni.”* (Hopen asiakaskysely, 08/2020)

Perheiden kuormitustekijät kasaantuvat

Perheitä kuormittaa selviytyminen arjen peruskustannuksista (muun muassa ruoka-, vaate- ja hygieniatuotehankinnat), lasten ja nuorten jääminen harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan ulkopuolelle sekä jatkuva huoli pärjäämisestä. Perheet kuvaavat köyhyyden aiheuttavan stressiä ja huolestuneisuutta, mutta myös ahdistusta, pelkoa ja epätoivoa, sillä vanhemmilla olisi vahva tahto turvata lastensa hyvinvointi.

> *”Epätoivo, ahdistus, pelko ja nälkä. Huoli lasteni tulevaisuudesta. Olisin varmasti tappanut itseni ilman Hopea, olin niin syvällä, ettei siihen ole edes sanoja.”* (Hopen asiakaskysely, 08/2020)

Avustustyön järjestämisen haasteet ja mahdollisuudet

Vapaaehtoisvoimin toteutettavaa avustustyötä haastaa tällä hetkellä etenkin riskiryhmien varovaisuus osallistua vapaaehtoistoimintaan. Paikallisten rajoitustoimien vaikutukset näkyvät myös uusien vapaaehtoisten rekrytoinnin haasteina. Kevään laajat valtakunnalliset rajoitukset supistivat perustoimintaamme, mutta paikalliset vapaaehtoiset loivat nopeasti uusia, turvallisia tapoja toimia muun muassa ruoka-apua koordinoimalla. Kansalaisten auttamishalu siis näkyi ja näkyy konkreettisina tekoina. Auttaminen ja vapaaehtoistoiminta lisäävät myös osallistujien uskoa tulevaan.

> *”Avunsaajat ovat muistaneet kiitoksin. Se, että voi oikein konkreettisesti auttaa, on suuri asia omalle jaksamiselle.”* (Kysely Hopen vapaaehtoisille, 08/2020)

Vapaaehtoisvoimin toteutettu avustustyömme täyttää vähävaraisten perheiden perustarpeita, keventää tunnetaakkaa sekä luo vahvistavia kokemuksia kaikille sidosryhmille. Perheiden tilannetta ei kuitenkaan voida pitkäaikaisesti ratkaista näin. Hope ry:n kokemusten näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että valtiovalta ottaa perheiden koronaan liittyvät toimeentulovaikeudet vakavasti ja etsii niihin pidempiaikaisia ratkaisuja.